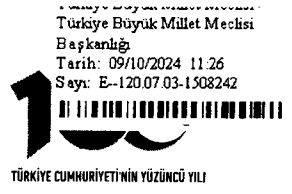

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-13139340
Konu : Soru Önergesi (7/12423)

7/12423 GK 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.06.2024 tarihli ve 1436819 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Gülderen VARLI tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/12423 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/12423 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 16493C60-39F8-4A36-B249-FCB4470FE3CE

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

Van Milletvekili Sayın **Gülderen VARLI**'ya Ait 7/12423 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Ülkemizde engelli bireylerin insan hak ve özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını temin ve teşvik etmek üzere alınması gereken tedbirler politika düzeyinde benimsenmiştir. Engellilik konusunun tüm politika alanlarında gözetilerek, hak temelli bir yaklaşımla kurgulanması ve engelli bireylerin karar alma mekanizmalarına katılımının sağlanması ülkemizin engellilik politikasının esasını oluşturmaktadır. Engelli bireylerin insan hak ve özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını öngören Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS) ülkemiz tarafından 2009 yılında onaylanmış ve Sözleşmeye Ek İhtiyari protokol ise 2015 yılında onaylanmıştır.

Bakanlığımız, engelli bireylerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmekten ve Sözleşme'nin uygulanmasının izlenmesinden sorumlu odak kurumdur.

Bakanlığımız tarafından kapsayıcı, eşitlikçi ve sürdürülebilir hizmetler ile eğitimden sağlığa, bakımdan erişilebilirliğe, ekonomiden sosyal hayata her alanda engelli bireylere yönelik politika ve hizmetler geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Engelli bireylerin ve ailelerinin ihtiyaçlarının çeşitliliği, özgünlüğü ve farklılığı göz önünde bulundurulmakta, hayat standartlarını yükseltmeye dönük çalışmalarımız ise aralıksız devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından engelli bireylerin farklılaşan ihtiyaçlarına göre hak temelli bakış açısıyla hizmetlerimiz çeşitlendirilmekte ve geliştirilmektedir. Bu kapsamda, işitme kayıplı/sağır bireylerin iletişim, bilgiye erişim, toplumsal hayata katılım, kamu kurum ve kuruluşlarından hizmet alma vb. konularda yaşadığı güçlükler konusunda da çalışmalarını bu anlayışla yürütmektedir. Ülkemizde kullanılan Türk işaret dili ülkenin resmi işaret dili olup ülkemizdeki tüm sağır vatandaşlarımız tarafından kullanılan ortak dildir. Ayrıca KKTC'de de Türk işaret dili kullanılmaktadır.

5378 sayılı Kanun'un yayımlanmasının hemen ardından Bakanlığımız taşra ve merkez teşkilatında muhtelif illerde 78 Türk İşaret Dili tercümanı istihdam edilmiştir.

İşitme kayıplı vatandaşlarımızın eğitim, sosyal hayata katılım, çalışma hayatı, çevre ile etkileşim, yasal hakları öğrenme ve bunları kullanma, kamu hizmetlerinden yararlanma vb. süreçlerde iletişime, hizmete ve bilgiye erişim sorunlarının çözüme kavuşması için haftanın her günü 08:00-22:00 saatleri arası görüntülü hizmet veren AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi Bakanlığımıza bağlı olarak hizmete açılmıştır.

6.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen birey, aile ve toplum üzerinde maddi ve manevi kayıplara sebep olan iki büyük deprem afetinin ardından Bakanlığımız bünyesinde öncelikle ivedi olarak kriz masası oluşturulmuştur.

Kriz masası tarafından depremin ilk olduğu andan itibaren öncelikli olarak deprem bölgesindeki engelli ve yaşlı vatandaşlarımıza yatılı bakım hizmeti sunulan kuruluşlarımız ile iletişime geçilmiş olup deprem nedeniyle kuruluşlarımızda vefat eden veya yaralanan engelli ve yaşlılarımızın olmadığı bilgisi alınmıştır.

Deprem bölgesinde kurulan konteyner kentlerde kalan ve hastanelerde tedavisi tamamlanarak taburcu olan veya işlemleri devam eden engelli ve yaşlı vatandaşlarımızdan profesyonel bakıma ihtiyacı olanların tespit edilmesi amacıyla görevlendirilen uzman ekiplerimiz vatandaşlarımızla birebir ilgilenmiştir. Yapılan sosyal inceleme neticesine göre depremedelerimiz uygun sosyal hizmet modelinden yararlandırılarak, profesyonel bakıma

ihtiyacı olduğu tespit edilen engelli ve yaşlı vatandaşlarımız korunma ve bakım altına alınmış farklı illerde durumuna uygun yatılı kuruluşlarımıza yerleştirilmiştir. Bu kapsamda; ekiplerimiz tarafından profesyonel bakıma ihtiyacı olduğu tespit edilen 312 yaşlı vatandaşımız ve 978 engelli vatandaşımız olmak toplam 1.290 vatandaşımız korunma ve bakım altına alınarak farklı illerdeki kuruluşumuza yerleştirilmiştir.

Ayrıca deprem bölgesi illerimizden tahliye edilerek KYK'ya bağlı yurtlara ve otellere yerleşen vatandaşlarımız uzman ekiplerimiz tarafından ziyaret edilerek sosyal incelemeleri yapılmış ve bakım ihtiyacı olan engelli ve yaşlı vatandaşlarımız yatılı kuruluşlarımıza yerleştirilmiştir.

Evde bakım yardımından faydalanan ve bakım veren aile üyesi ya da yakını kaybeden 193 ağır engelli birey için sosyal inceleme süreci tamamlanmış olup; 14 engelli vatandaşımız yatılı kuruluşlarımızda korunma ve bakım altına alınmıştır. 179 engelli vatandaşımıza ise vefat eden yakını dışında farklı bir yakını bakım vermek istediğinden dolayı evde bakım yardımı ile desteklenmeye devam edilmiştir.

Deprem nedeniyle hastanelerde tedavi gören 1.044 kişi hastanelerde ziyaret edilerek sosyal inceleme yapılmıştır.

Bunun yanı sıra; Adana, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Mersin illerinde 5 gündüzlü hizmet merkezinde 420 kapasite ile depremden etkilenen engelli ve yaşlı bireylere yönelik barınma hizmeti sağlanmıştır.

Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğinde "Depremden Etkilenen Engelli ve Yaşlı Bireylere Yönelik Bakım ve Rehabilitasyon Destek Projesi" yürütülmektedir. Proje ile deprem bölgesinde konteyner kentlerde ailesiyle birlikte yaşamını sürdüren, bakım ihtiyacı olan engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın bakım ve rehabilitasyonlarının sağlanması, kendilerine ve ailelerine psikososyal destek verilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında, Adıyaman, Kahramanmaraş, Hatay ve Malatya'da belirlenen konteyner kentlere erişilebilir ıslak zeminleri (wc, banyo) olan, geniş, tam donanımlı, Bakım ve Rehabilitasyon Üniteleri kurulmuş olup engelli ve yaşlı bireylere gündüzlü bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca konteyner kentlere saha ziyareti düzenlemek suretiyle engelli ve yaşlı bireylere bakım ve psikososyal destek hizmetleri sağlanmaktadır.

Deprem sonrasında ortaya çıkan konut ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından başlandığının duyurulması üzerine yapılan resmi yazışma ile tasarlanan konut projelerinde her bir bağımsız bölümde ve tüm ortak alanlarda, bina yakın çevresinde, eğitim ve sağlık yapıları ile sosyal amaçlı tesislerde Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde yer alan erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerine uygunluk sağlanması gerektiği; projelerde Bakanlığımızca yayımlanan Erişilebilirlik Kılavuzundan faydalanılabileceği ve ihtiyaç duyulması halinde Bakanlığımız tarafından teknik bilgi desteği sağlanabileceği belirtilmiştir.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile yapılan resmi yazışmada afet sonrası iyileştirme sürecinde oluşturulan tüm yapılarda erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerine uygunluk sağlanması ve yaşlı ve engelli bireylerimiz için erişilebilir sosyal alanların planlanması hususu belirtilmiştir.

Depremden doğrudan etkilenen Kahramanmaraş, Adana, Gaziantep, Osmaniye, Malatya, Diyarbakır, Elazığ, Şanlıurfa, Kilis, Hatay ve Adıyaman Belediyelerine gönderilen resmi yazıda yeniden yapılacak veya düzenlenecek olan hizmet binalarının ve kentsel açık alanlardan kaldırım, yaya geçidi, durak, kent parkı gibi kullanımların yapım ve onarımının hizmet alım ve yapım şartnamelerine "Erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır." ibaresinin eklenmesi; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin EK-3 Proje Kontrol

Formları ve TS9111 standardında yer alan erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerine uygunluk sağlanması gerektiği; projelerde Bakanlığımızca yayımlanan Erişilebilirlik Kılavuzu'ndan faydalanılabileceği ve ihtiyaç duyulması halinde Bakanlığımız tarafından teknik bilgi desteği sağlanabileceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin deprem afeti dolayısı ile artan problem davranışlarının, takıntılarının ve otizm belirtilerinin kontrol altına alınabilmesi için sakinleşebilecekleri ve dikkatlerini toplayabilecekleri eğitim materyallerine, eğitici oyuncaklara ve bazı teknolojik cihazlara ihtiyaçları olduğunun tespit edilmesinin ardından otizmliler için çadır ve konteyner kentlerde yeni yaşantılarına ve ortamlarına uyumunu kolaylaştırma çalışmalarımız ivedilikle başlamıştır. Bu kapsamda, Bakanlığımız 11 ilde depremden etkilenen 0-18 yaş arasındaki otizmliler ve ailelerini tespit etmiş ve gerekli acil hizmet dışında sosyal hizmet tedbirlerini uygulamıştır.

Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ihtiyaçları doğrultusunda otizm alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu iş birliğinde, otizmliler için ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan eğitim materyalleri, eğitici oyuncaklar ve teknolojik cihazları (tablet, powerbank, ve kulaklık) kit haline getirerek deprem bölgesindeki 2.700 çocuğa ve yaşadıkları yerde ziyaret ederek dağıtmayı hedeflemiştir. Aile ziyaretleri esnasında ailelere psikososyal destek hizmeti sağlanarak saha uzmanlarımız tarafından ihtiyaçları doğrultusunda danışmanlık ve yönlendirme hizmeti sağlanmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından down sendromlular alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu iş birliğinde; depremden etkilenen illerde yaşayan, otizm spektrum bozukluğu, down sendromlu, serebral palsili, zihinsel engelli vb. gruplardan oluşan engelli bireylerin gün içinde nitelikli vakit geçirecekleri ve ailelerin günlük bakım sorumluluğunu paylaşacak bir sosyal destek modeli olarak "Mola Evleri Projesi" başlatılmıştır. Bu proje ile depremden etkilenen engelli bireylerin sosyal içermeci bakış açısıyla toplumsal yaşama katılımlarını sağlayarak deprem sonrası günlük rutine dönüşlerini kolaylaştırmak için sosyalleşmeleri, nitelikli eğitsel vakit geçirmeleri ve oyun ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik faaliyetlerin yapıldığı konteyner tipi merkezler hizmete açılmıştır. Bu kapsamda Malatya'da 2, Adıyaman'da 2, Elazığ'da 1 ve Şanlıurfa'da 1 olmak üzere 6 Mola Evi faaliyet göstermektedir.

Bakanlığımız hizmetlerinin sunulmasında herhangi bir ayırım yapılmamakta olup, her kesimin hizmetlerimize ulaşabilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.